

پارک اکولوژیک

الهه رستمیان*

Elahe.rostamian@gmail.com

دانشجوی کارشناسی ارشد معماری منظر

چکیده

از دیاد روزافزون جمعیت و تحول عظیم رو به گسترش صنعت، از قرن نوزدهم به بعد بر تسلط بیشتر بشر بر کره خاکی و محیط زیست انجامیده است. بدیهی است این تسلط که عمدتاً ساختارهای زیربنایی و سکونت‌گاه‌ها و صنایع، مشخص‌ترین و بارزترین جلوه‌های آن هستند، محیط زیست را، به سوی عدم تعادل و تخریب جبران‌ناپذیر هدایت کرده است. به نحوی که حتی ذخیره‌های معدنی مانند نفت و ذغال‌سنگ و چوب و ذخیره‌های آب شیرین قابل مصرف برای نوشیدن، کشاورزی و صنعت و هوای مطلوب استاندارد، برای تنفس را به شدت مخاطره‌انگیز نموده و به تدریج اثرات عدم کفایت آن‌ها در زندگی انسان‌ها مشهود گردیده است.

اندیشمندان با درک این واقعیت، که مرگ تدریجی و ناگزیر نسل آینده و حتی نسل فعلی (مرگ و میر ناشی از آلودگی هوا، آب و ...) را رقم می‌زند واداشته‌اند تا همزمان با پیشرفت صنعت که لزوم آن اجتناب‌ناپذیر است، توجه به علم اکولوژیکی که شامل مجموعه روابط منطقی و ناگزیر موجود بین موجودات زنده و محیطی که در آن زندگی می‌کند، پرداخته و به نقد و بررسی و تحلیل آن و ارائه طرح‌های قابل اجرا اکولوژیکی بپردازند تا به هدف اصلی که ایجاد ارتباط بایسته بین فرهنگ و محیط زیست، ارتباط بین زمین و مردم با کل موجودات است برسند. بدیهی است که این امر با چشم‌اندازی به عنوان مجموعه‌ای از شبکه‌های فضایی، بیولوژیکی و اجتماعی در ارتباط با زمین به عنوان یک بستر و غشای اکولوژیکی به منظور لزوم ادامه زیست، قابل بررسی است. در چنین رویکردی در طراحی ضمن بهره‌مندی از پدیده‌های طبیعی همچون خورشید، آب، باد، توپوگرافی و ... از تلفیق ارزش‌های اکولوژیکی و زیبایی‌شناسی در طراحی فضای منظر، در جهت برقراری ارتباط با زندگی روزمره مردم باید استفاده کرد.

این نه فقط یک امر تشریفاتی بهینه‌سازی محیط‌زیست انسان‌ها است. بلکه یک رویکرد کاملاً جدی، حیاتی و الزام‌آور، به منظور حفظ بقاء انسان‌ها در این کره خاکی است که باید برای آن اندیشید، تحلیل و نقد کرد و طرح و برنامه داد. روش تحقیق در این پروژه بر اساس اطلاعاتی که از طریق پژوهش‌های زیست محیطی و معماری منظر بدست آمده و به کمک مقالات و تحلیل‌های آموزشی که در آن اصول و روابط مربوطه به نقد و بررسی پرداخته است قابل استناد است. هدف از این تحقیق، پاسخ پیرامون سؤالاتی از قبیل: ویژگی‌های پارک اکولوژیکی در باز تولید هویت طبیعی-فرهنگی مکان و تقویت چشم‌انداز شهری پایدار چیست؟ و از مهم‌ترین ویژگی‌های رویکرد انرژی پایدار که در طراحی اکوپارک‌ها نقش مهمی را ایفا می‌کنند به چه چیزهایی می‌توان اشاره کرد؟ می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: اکوپارک، شاخص‌های اکولوژیکی، توسعه پایدار، بوم‌شناسی طبیعی و فرهنگی

۱- مقدمه

پس از جنگ جهانی دوم با انتشار آثاری از سوی طرفداران محیط زیست در اروپا، مانند آثاری چون: مسیر بقاء، ۱۹۲۸ ویلیام ووگت - کره غصب شده ما، ۱۹۲۸ فیر فلداسبورن - بهار خاموش، ۱۹۸۲ داسل کارسون، زنگ خطر وضعیت اکولوژیکی زمین به صدا درآمد و بیان مسائل اکولوژیکی و الگوی رایج توسعه صنعتی رابطه برقرار کردند. رویدادهای سیاسی در زمان‌های بعد از آن یعنی در سال ۱۹۷۳ که منجر به تحریم نفت از سوی اعراب و سر شدن خانه‌های میلیون‌ها نفر در اروپا، کشورهای